

Remiss Ds 2017:33 Anpassningar till dataskyddsförordningen av registerförfattningar inom Arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde (A2017/00468/A)

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

I promemorian Ds 2017:33 övervägs och föreslås författningsändringar inom Arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde med anledning av dataskyddsförordningen (förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016). Det föreslås att Arbetsmiljöverkets registerförordning ska ersättas av en lag medan de tre registerlagarna för Arbetsförmedlingen, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering som finns idag bedöms, efter vissa justeringar, kunna behållas. Vidare bedöms att de myndigheter inom Arbetsmarknadsdepartementets ansvarsområde som idag saknar egna registerförfattningar ska kunna fortsätta sin behandling av personuppgifter med stöd av dataskyddsförordningen och den kommande nationellt tillämpliga kompletteringslag som föreslås i Data-skyddsutredningens betänkande (SOU 2017:39). Vidare bedöms i promemorian att vissa enskilda dataskyddsbestämmelser i författningar inom departementets ansvarsområde kan kvarstå. Juridiska fakulteten tillstyrker i stort de förslag som lämnas och de bedömningar som görs men vill anföra följande:

Registerförfattningar

Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet tillstyrker förslaget om ersättning av Arbetsmiljöverkets registerförordning med en lag. Juridiska fakulteten delar utredarens uppfattning i detta avseende att ersättningen av nuvarande förordningen kommer bland annat att bidra till ökad stabilitet och långsiktig förutsebarhet. Juridiska fakulteten instämmer också i bedömningen att de tre registerlagarna som finns idag ska behållas och att myndigheter som idag saknar egna registerförfattningar ska kunna fortsätta sin behandling av personuppgifter med stöd av dataskyddsförordningen och den föreslagna kompletteringslagen.

Begränsning av rätten att göra invändningar

Promemorian innehåller förslag om en ny lag om behandling av personuppgifter i Arbetsmiljöverkets informationssystem om arbetsskador, som ska ersätta nuvarande förordning. Enligt förslaget ska rätten att göra invändningar vara begränsad och behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen får utföras även om den registrerade invänder mot behandlingen (2 §).

Enligt dataskyddförordningen är behandling av personuppgifter laglig om bland annat behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning samt om behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen, om inte den registrerades intressen eller grundläggande rättigheter och friheter väger tyngre och kräver skydd av personuppgifter (art. 6.1 (e) och (f)). Den enskilde har rätt att när som helst göra invändningar mot denna behandling (art. 21.1). Rätten att göra invändningar kan begränsas genom nationell lagstiftning om begränsningen sker ”med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle” i vissa specifika syften som räknas upp i den relevanta bestämmelsen (art. 23.1). Ett sådant syfte är enligt art. 23.1 (e) är en begränsning möjlig i syfte att säkerställa ”en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet”. Vidare, ska alla lagstiftningsåtgärder som innebär begränsning av denna rätt innehålla specifika bestämmelser åtminstone, när så är relevant, avseende ändamålen med behandlingen eller kategorierna av behandling; kategorierna av personuppgifter; omfattningen av de införda begränsningarna; skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring; specificeringen av den personuppgiftsansvarige eller kategorierna av personuppgiftsansvariga; lagringstiden samt tillämpliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål eller kategorierna av behandling; riskerna för de registrerades rättigheter och friheter; och de registrerades rätt att bli informerade om begränsningen, såvida detta inte kan inverka menligt på begränsningen (art. 23.2).

Den föreslagna 2 § innebär begränsning av rätten att göra invändningar och bör således uppfylla kraven i art. 23.1 och 2 i förordningen. I promemorian görs den bedömningen att förslaget uppfyller kraven i dessa bestämmelser. Juridiska fakulteten delar inte den uppfattningen och vill påpeka att art. 23.1 och 23.2 ger intryck att det ställs ganska höga krav för att en begränsning ska vara möjlig. Förordningens syfte i sig är att stärka skyddet för individen. Mot denna bakgrund, och mot bakgrund av att känsliga uppgifter om hälsa behandlas i Arbetsmiljöverkets informationssystem om arbetsskador (s. 87 i promemorian), anser Juridiska fakulteten att syftet med begränsningen av rätten att göra invändningar inte är särskilt utvecklat i promemorian. Argu-

mentet att ”en rätt att invända mot behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen skulle *påverka* (vår kursivering) Arbetsmiljöverkets möjlighet att utföra de uppgifter som myndighet är skyldig enligt lag att hantera” (s.90) torde inte vara tillräckligt för att uppfylla förordningens höga krav. Framför allt anser Juridiska fakulteten att den föreslagna begränsningen inte motsvarar kraven i art. 23.2 i förordningen, där det bland annat slås fast att riskerna för de registrerades rättigheter och friheter ska specificeras och att de registrerade ska bli informerade om begränsningen. I Juridiska fakultetens mening görs inte detta i promemorian. Riskerna för de registrerades rättigheter och friheter övervägs inte tillräckligt i förhållande till nyttan med begränsningen. Vidare, vill Juridiska fakulteten påpeka att den föreslagna 2 § innebär en total begränsning av rätten att göra invändningar och därmed kan det finnas anledning att ifrågasätta om den är proportionerlig, även om den är nödvändig. Det preciseras exempelvis inte hur stor risken bedöms att registrerade skulle nyttja sig av rätten att invända till den mån att ”oförutsedda och oönskade” effekter inträffar och att myndighetens verksamhet påverkas. Juridiska fakulteten tillstyrker således inte förslaget och anser att möjlighet till undantag från begränsningen bör finnas i vissa fall, exempelvis i fall de registrerades rättigheter och friheter påverkas till en grad som kan anses oproportionerlig i förhållandet till nytta med behandlingen eller om myndighetens verksamhet inte påverkas i väsentlig grad. Juridiska fakulteten anser vidare att rätten att bli informerad bör framgå tydligt, om inte den bedömningen görs att rätten till information kan ”inverka menligt” på begränsningen.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Vicki Paskalia. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

Mattias Dahlberg